

การศึกษาเปรียบเทียบการเสนอภาพเยาวชนในวรรณกรรมเยาวชนต่างวัฒนธรรม

นางสาวหฤทัย รามสูต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-264-8

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARATIVE STUDY ON PORTRAYAL OF YOUTH
IN CHILDREN'S LITERATURE FROM DIFFERENT CULTURES

Miss Haruthai Ramasoot

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-264-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเปรียบเทียบการเสนอภาพเยาวชนในวรรณกรรมเยาวชน
ต่างวัฒนธรรม

โดย

นางสาวหฤทัย รามสูต

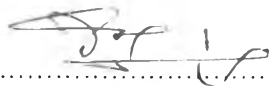
ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

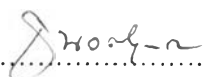
อาจารย์ที่ปรึกษา

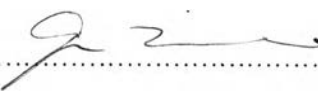
รองศาสตราจารย์ ดร. ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ

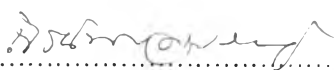
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณะบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ทิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์)

นฤทัย รามสูต : การศึกษาเปรียบเทียบการเสนอภาพเยาวชนในวรรณกรรมเยาวชนต่างวัฒนธรรม
(A COMPARATIVE STUDY ON PORTRAYAL OF YOUTH IN CHILDREN'S LITERATURE FROM
DIFFERENT CULTURES) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. ยุกต เบญจรงค์กิจ, 179 หน้า. ISBN
974-334-264-8.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมด้านเนื้อหาและวิธีการนำเสนอภาพเยาวชน ใน
วรรณกรรมสำหรับเยาวชนอายุระหว่าง 14 - 18 ปี ซึ่งพิมพ์จำหน่ายในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2539 - พ.ศ.
2541 เปรียบเทียบการเสนอภาพของเยาวชนในวรรณกรรมเยาวชนของไทย กับวรรณกรรมเยาวชนที่แปลจาก
ภาษาต่างประเทศ และศึกษาถึงปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการเลือกนำเสนอวรรณกรรมเยาวชนทั้งสองประเภท
จากทฤษฎีและประสบการณ์ของบรรณาธิการสำนักพิมพ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาวรรณกรรมที่มีคุณ
สมบัติตรงตามที่กำหนดทั้งหมด 146 ชื่อเล่ม ด้วยแนวคิดและวิธีการทางสัญวิทยา รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก
บรรณาธิการสำนักพิมพ์ 5 แห่งที่ตีพิมพ์วรรณกรรมเยาวชนมากที่สุดในตลาดวรรณกรรมเยาวชนของไทย

ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเยาวชนของไทยมีจำนวนวรรณกรรมประเภทเรื่องแนวสมจริงมากกว่า
เรื่องแนวจินตนาการอย่างเห็นได้ชัด (ร้อยละ 83.57 ต่อ ร้อยละ 13.43) ในขณะที่ วรรณกรรมเยาวชนแปลจาก
ภาษาต่างประเทศ มีจำนวนวรรณกรรมทั้งสองประเภทหลักใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 44.30 ต่อร้อยละ 55.70) การ
เสนอภาพเยาวชนในวรรณกรรมเยาวชนไทย ส่วนใหญ่เสนอเรื่องที่เกิดขึ้นในชนบท ตัวละครเยาวชนส่วนใหญ่มี
ภูมิฐานะในชนบท เน้นการแสดงปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นรูปธรรม และเสนอปัญหาซ้ำ ๆ อย่างตรงไป
ตรงมาผ่านบทบรรยายหรือตัวละคร การเล่าเรื่องในลักษณะที่ซ้ำรอยเดิมทำให้ไม่เอื้อต่อการพัฒนาตัวละคร
นอกจากนั้นยังพบว่าตัวละครเยาวชนและผู้ใหญ่ แสดงบทบาทต่อกันและกันในฐานะ 'ผู้รับ' และ 'ผู้ให้' ซึ่งทำให้
เยาวชนไทยมักตกเป็นฝ่ายรับ (passive) ของสถานการณ์ ในขณะที่ ในวรรณกรรมเยาวชนต่างประเทศ จะแสดง
ปัญหาอย่างเป็นนามธรรมกว่า และมีความหลากหลายของประเด็นและวิธีการนำเสนอมากกว่า มีการเล่าเรื่องที่
ก้าวหน้าและเอื้อต่อการพัฒนาตัวละครมากกว่า โดยตัวละครเยาวชนและผู้ใหญ่มีโอกาสแสดงบทบาทผู้ให้และ
ผู้รับได้เท่าเทียมกัน โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์

บรรณาธิการอธิบายปัจจัยเบื้องหลังลักษณะของวรรณกรรมเยาวชนไทยว่า ตลาดวรรณกรรมเยาวชน
ไทยยังแคบเนื่องจากนักเขียนยังไม่เข้าใจในเยาวชน จึงมักเสนอเรื่องโดยให้การอบรมสั่งสอนอย่างตรงไปตรงมา
เพราะเห็นว่าถูกใจผู้ปกครองและบรรณาธิการ นอกจากนี้ งานเขียนลักษณะนี้ยังมีโอกาสได้รับรางวัลมากขึ้นด้วย

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

397 23169 28 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : SEMIOTIC STRUCTURALISM/ CHILDREN'S LITERATURE/ COMPARATIVE STUDY/ YOUTH

HARUTHAI RAMASOOT : A COMPARATIVE STUDY ON PORTRAYAL OF YOUTH IN

CHILDREN'S LITERATURE FROM DIFFERENT CULTURES. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.

YUBOL BENJARONGKIJ, 179 pp. ISBN 974-334-264-8.

The purposes of this research were to study the condition in forms and contents of the portrayal of youth in children's literature, both Thai and translated ones, which were targeted for young people aged between 14 - 18 and were published in Thailand between 1996 – 1998. Children's books with these attributes (146 issues) were analyzed comparatively; focusing on portrayal of youth in Thai children's literature and in those translated ones from different cultures, using Semiotics Structuralism approach. Furthermore, 5 editors from five most popular publishing houses in Thailand were in-depth interviewed to find the factors that affected the condition and the editors' decision to publish the books.

Research findings showed that Thai children's literatures were much more in the realistic genres than the fantasy ones (83.57% vs. 13.43 %), meanwhile translated children's literatures were quite as much in both (44.30% vs. 55.70%). Thai youth in Thai stories were mostly portrayed in countryside set, where they were born and brought up. Most of the stories emphasized on repetitious objective problems caused by external factors, which were presented straightforwardly through narration and dialogues. The lack of progressing in narratives led to the lack of character development. Moreover, it was found that the young and the grown-up characters in Thai children's literatures always behaved toward each other in the role of 'receiver' and 'giver', which made Thai youth seemed passive in most situations. On the contrary, translated children's literatures were likely to present more subjective problems and more various in topics and presentation. More progressing in narratives provided more chances of character development. And, the young and the grown-up characters had more equal chances to play the role of either 'giver' or 'receiver', depending on circumstances.

The editors explained that the main factor of Thai children's literatures' condition was the writers' lack of understanding in youth, so the stories were written to encourage social and ethical values directly, for they pleased parents and librarians. In addition, this kind of stories tended to have more opportunities to receive national book awards.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลยหากปราศจากวรรณกรรมเยาวชน และวรรณกรรมคุณภาพประเภทอื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่หล่อหลอมให้ผู้วิจัยเติบโตขึ้นเป็นบุคคลคนหนึ่ง ผู้วิจัยขอสำนึกบุญคุณของหนังสือเหล่านั้น นักเขียน นักแปล ผู้อยู่เบื้องหลังการผลิตหนังสือทั้งหมด และกัลยาณมิตรผู้ซึ่งแนะนำผู้อื่นให้อ่านหนังสือดี ๆ ในทุกหนแห่ง ไว้ ณ ที่นี้

ความสำเร็จลุล่วงของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เกิดขึ้นได้ด้วยความช่วยเหลือในหลายด้านจากบุคคลดังต่อไปนี้ ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ...

รศ.ดร. ยบุล เบ็ญจรงค์กิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งอดทนและไต่ถามความเป็นไปของงานวิจัยมาโดยตลอด รศ.ดร. ธนวดี บุญลือ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รศ. ติรพันธ์ อนวัชศิริวงศ์ ที่กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์

คุณวิภา ตันฑุลพงษ์, คุณมกฏ อรฤดี, คุณอริยา ไพฑูรย์, คุณธัญญาภรณ์ ภูทอง และคุณจิตติ หนูสุข : บรรณาธิการสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ผู้ซึ่งได้เอื้อเพื่อความคิดเห็นและแบ่งปันประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยอย่างยิ่ง

คุณโกมุท คงเทศ สำหรับแรงบันดาลใจในทุกการเริ่มต้นของผู้วิจัย

พระภุชงค์ ปิยสีโล และคุณประเสริฐ กฤษไกรวรรณ มิตรผู้คอยดักเตือนและชี้แนะวิธีการพิจารณาชีวิตให้กับผู้วิจัยอยู่เสมอ

กำลังใจและกำลังงานจากเพื่อนที่รักทุกคน : วิภาดา – กำลังใจแบบอยู่ประจำ, ศศิวิมล – กำลังใจแบบไปกลับ, ศิริมาศ สุภัญญา และอารีย์รัตน์ – กำลังใจแบบเมื่อเรียก, รินทร์ สุภรัตน์ อัญชลี – กำลังใจตามสายโทรศัพท์, นุสรี – กำลังใจไลยศาสตร์, คุณคมสัน คุณอนิชา ปัญจมา สุกรี กิ่งเกิด และทุกข้อความทางไอซีคิว อี-เมล และเว็บบอร์ด – กำลังใจโซเชียลสเปซ .. ขอขอบคุณคำแนะนำ คำปลอบคำเตือน คำขู่ คำดู และที่สำคัญคือคำถาม ที่ว่า "มีอะไรให้ช่วยบ้าง?" ในช่วงท้าย ๆ ของการทำงาน

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณนพดล และคุณปรานี : บิดา มารดา ผู้ซึ่งนอกจากจะสนับสนุนงานวิจัยในทุก ๆ ด้านที่ท่านทำได้แล้ว ยังต้องอดทนกับผู้วิจัยมาตลอดชีวิต และขอบคุณสายทิวา และธารินี น้องสาวผู้ขยันขันแข็งทั้งคู่ ที่คอยเรียนไล่หลังรดต้นคอกันอยู่เสมอ.

นฤทัย รามสูต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1	
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
ปัญหาคำวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตและข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์.....	8
บทที่ 2	
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ประเภทและองค์ประกอบของวรรณกรรมเยาวชน.....	10
ความต้องการของเยาวชน และความสนใจในการอ่าน.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการของเยาวชน และความสนใจในการอ่าน.....	26
การวิเคราะห์เนื้อหาตามแนวคิดโครงสร้างนิยม และ สัจนิยมวิทยา.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาสารสำหรับเยาวชนในสื่ออื่น.....	37
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ และ การนำเสนอข้อมูล.....	40

	หน้า
บทที่ 4	
การวิเคราะห์ภาพรวมของวรรณกรรมเยาวชนในประเทศไทย และ เปรียบเทียบการเสนอภาพเยาวชนในวรรณกรรมเยาวชนต่างวัฒนธรรม	43
การวิเคราะห์เปรียบเทียบปริมาณวรรณกรรมเยาวชนในแต่ละประเภทย่อย (subgenre)	55
การวิเคราะห์เปรียบเทียบวรรณกรรมเยาวชน ด้วยแนวคิดเชิงสัญวิทยา.....	57
เรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประเด็นทางสังคม.....	57
เรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและบุคคลระดับเท่าเทียม	66
เรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น	78
ข้อสังเกตเกี่ยวกับวรรณกรรมเยาวชนประเภทเรื่องจินตนาการ	81
บทที่ 5	
ปัจจัยเบื้องหลังและทรศนะของบรรณาธิการ ต่อ ภาพเยาวชน ในตลาดวรรณกรรมเยาวชนไทย.....	82
ประวัติการทำงานด้านวรรณกรรมเยาวชนของสำนักพิมพ์.....	82
ที่มาของต้นฉบับวรรณกรรมเยาวชน.....	85
บทบาทหน้าที่ในการตรวจแก้ต้นฉบับของบรรณาธิการ.....	86
วรรณกรรมเยาวชนที่ดีในสายตาของบรรณาธิการ.....	89
ความเห็นต่อคุณภาพวรรณกรรมเยาวชนไทยปัจจุบัน.....	91
ภาพของเยาวชนในวรรณกรรมเยาวชนไทย และที่แปลจากภาษาต่างประเทศ กับการคัดเลือกตีพิมพ์ของบรรณาธิการ.....	93
สภาพการณ์ปัจจุบันและปัจจัยเบื้องหลังของวรรณกรรมเยาวชนในประเทศไทย	95
การตลาดวรรณกรรมเยาวชนในประเทศไทย.....	97
แนวโน้มความเป็นไปในอนาคตของตลาดวรรณกรรมเยาวชนในประเทศไทย	99
ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงคุณภาพวรรณกรรมเยาวชน ในทรศนะของ บรรณาธิการ.....	101

	หน้า
บทที่ 6	
บทสรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	103
ภาพรวมของวรรณกรรมเยาวชนในประเทศไทย.....	103
การเสนอภาพเยาวชนในวรรณกรรมเยาวชนต่างวัฒนธรรม.....	104
ปัจจัยเบื้องหลังและทรรคนะของบรรณาธิการ ต่อ ภาพเยาวชน ในตลาดวรรณกรรมเยาวชนไทย.....	108
อภิปรายผลการวิจัย.....	110
ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาวรรณกรรมเยาวชนในประเทศไทย.....	114
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	114
รายการอ้างอิง.....	115
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก ประวัติส่วนตัวและประวัติการทำงานของบรรณาธิการ.....	119
ภาคผนวก ข ข้อมูลสังเขป วรรณกรรมสำหรับเยาวชนอายุระหว่าง 14 – 18 ปี ที่ดีพิมพ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2539 – 2541.....	121
ประวัติผู้เขียน.....	179

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	แสดงประเภทของวรรณกรรมเยาวชน..... 17
ตารางที่ 2	แสดงลักษณะเหมือนและต่างในวรรณกรรมเยาวชนแต่ละประเภท จำแนกตามองค์ประกอบของเรื่อง..... 18
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนวรรณกรรมเยาวชนที่พิมพ์โดยแต่ละสำนักพิมพ์..... 43
ตารางที่ 4	แสดงรายชื่อและข้อมูลสังเขปวรรณกรรมเยาวชนไทย..... 45
ตารางที่ 5	แสดงรายชื่อและข้อมูลสังเขปวรรณกรรมเยาวชนแปลจากภาษาต่างประเทศ 49
ตารางที่ 6	แสดงปริมาณวรรณกรรมเยาวชนจากประเทศต่าง ๆ จำแนกตามประเภท 54
ตารางที่ 7	แสดงปริมาณวรรณกรรมเยาวชนแนวสมจริง จำแนกตามประเภทย่อย..... 55
ตารางที่ 8	แสดงปริมาณวรรณกรรมเยาวชนแนวจินตนาการพื้นบ้าน จำแนกตามประเภทย่อย..... 56
ตารางที่ 9	แสดงปริมาณวรรณกรรมเยาวชนแนวจินตนาการสมัยใหม่ จำแนกตามประเภทย่อย..... 56
ตารางที่ 10	แสดงคุณลักษณะของตัวละครหลักในเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและบุคคล ระดับเท่าเทียม..... 66
ตารางที่ 11	แสดงปริมาณวรรณกรรมเยาวชน จำแนกตามประเภทและประเภทย่อย..... 104
ตารางที่ 12	เปรียบเทียบการเสนอภาพเยาวชนในวรรณกรรมเยาวชนไทยและต่าง ประเทศ..... 105